

# Ülereguleerimine ehk direktiivis sätestatust rangemate nõuete kehtestamine

Kui direktiivi ülevõtmisel soovitakse kehtestada Euroopa Liidu õigusega võrreldes rangemad nõuded, kohustused või standardid, on tegemist ülereguleerimisega ehk direktiivis sätestatust rangemate nõuete kehtestamisega (ingl *gold-plating*).

Rangemate nõuete kehtestamine ei ole keelatud, välja arvatud siis, kui direktiivi säte eeldab maksimumharmoneerimist. Liikmesriigil võib olla rangemate nõuete kehtestamiseks legitiimne põhjus, näiteks kui peetakse vajalikuks säilitada olemasolevad või kehtestada uued direktiivis ette nähtust rangemad sotsiaalsed või keskkonnakaitse normid. Kuna aga rangemad nõuded toovad sageli kaasa ka lisanduva koormuse ja kulud nii kodanikele, ettevõtetele kui ka avalikule sektorile, peavad need olema põhjendatud ning põhjendused otsustajatele ja avalikkusele kättesaadavad.

Põhjenduste esitamise nõue kehtib ka olukordades, kus on peetud vajalikuks kasutada või jätta kasutamata mõni direktiivis või muus ELi õigusaktis ette nähtud erand või on otsustatud hakata direktiivi ülevõtmise või määruse jõustumise kuupäevast varem rakendama.

Kuivõrd rangemate nõuete kehtestamise, erandi kasutamise või kasutamata jätmise ning varasema rakendamise puhul on tegemist kaalutusotsusega, tuleb eelnõule eelnevalt koostada VTK, välja arvatud juhul, kui õigusakti väljatöötamise käigus on Eesti temale jäetud kaalutusruumi kasutamisel VTK mõttekäigu läbi teinud ning seda on võimalik taasesitada. VTK koostamine ei ole nõutav ka juhul, kui kaalutusruumi kasutamise viis on ilmselge (vt ELi [VTK vorm](#)).

Igal juhul peab nimetatud otsuseid selgelt eristama ja põhjendama ELi õigusakti rakendava seaduseelnõu seletuskirjas, täpsemalt selle sisu ja võrdleva analüüsi osas ning mõjude osas.

## Olukorrad, mis tuleb seletuskirjas nimetada, on muu hulgas järgmised:

- ✓ otsustatakse kehtestada uued lisanõuded, kohustused või standardid, mis on rakendatava ELi õigusakti nõuetest, kohustustest või standarditest rangemad;
- ✓ otsustatakse jätta kasutamata ELi õigusaktis ette nähtud erand, mis võimaldab kehtestada leebemad nõuded, kohustused või standardid;
- ✓ otsustatakse kasutada ELi õigusaktis ette nähtud erandit, mille tõttu peab kehtestama rangemad nõuded, kohustused või standardid;
- ✓ otsustatakse rakendada ELi õigusakti varem, kui ELi õigusaktis sätestatud kuupäev ette näeb.

Olenemata sellest, kas koostati VTK või mitte, peab eelnõu seletuskirja mõjude osas tõenduspõhiselt esitama selliste otsusteni viinud arutluskäigu ning nende otsuste positiivsed ja negatiivsed mõjud eri sihtrühmadele, sealhulgas kodanikele, ettevõtetele ja riigile lisanduvad või vähenevad kulud ja koormuse.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 23.10.2024